

Βρυξέλλες, 17 Δεκεμβρίου 2020
REV2 – αντικαθιστά την ανακοίνωση
(REV1) της 17ης Αυγούστου 2020

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ

ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΞΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

Την 1η Φεβρουαρίου 2020, το Ηνωμένο Βασίλειο αποχώρησε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και κατέστη «τρίτη χώρα».¹ Η συμφωνία αποχώρησης² προβλέπει μεταβατική περίοδο που λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2020. Μέχρι την ημερομηνία αυτή, το δίκαιο της Ένωσης στο σύνολό του ισχύει ως προς το Ηνωμένο Βασίλειο και εντός αυτού.³

Κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο θα διαπραγματευτούν συμφωνία για νέα εταιρική σχέση, η οποία θα προβλέπει μεταξύ άλλων μια ζώνη ελεύθερων συναλλαγών. Ωστόσο, δεν είναι βέβαιο αν η συμφωνία αυτή θα συναφθεί και θα αρχίσει να ισχύει στο τέλος της μεταβατικής περιόδου. Σε κάθε περίπτωση, μια τέτοια συμφωνία θα δημιουργήσει σχέση η οποία, όσον αφορά τους όρους πρόσβασης στην αγορά, θα είναι πολύ διαφορετική από τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στην εσωτερική αγορά,⁴ στην τελωνειακή ένωση της ΕΕ και στον χώρο ΦΠΑ και ειδικών φόρων κατανάλωσης.

Ως εκ τούτου, υπενθυμίζεται σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, και ειδικότερα στους οικονομικούς φορείς, η νομική κατάσταση που θα ισχύει μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου (μέρος Α κατωτέρω). Στην παρούσα ανακοίνωση εξηγούνται επίσης ορισμένες σχετικές διατάξεις διαχωρισμού της συμφωνίας αποχώρησης (μέρος Β κατωτέρω), καθώς και οι κανόνες που θα ισχύουν στη Βόρεια Ιρλανδία μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου (μέρος Γ κατωτέρω).

¹ Τρίτη χώρα είναι μια χώρα που δεν είναι μέλος της ΕΕ.

² Συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας, ΕΕ L 29 της 31.1.2020, σ. 7 («συμφωνία αποχώρησης»).

³ Με την επιφύλαξη ορισμένων εξαιρέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 127 της συμφωνίας αποχώρησης, καμία από τις οποίες δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον στο πλαίσιο της παρούσας ανακοίνωσης.

⁴ Ειδικότερα, μια συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών δεν προβλέπει αρχές της εσωτερικής αγοράς (στον τομέα των αγαθών και των υπηρεσιών), όπως η αμοιβαία αναγνώριση, η «αρχή της χώρας καταγωγής» και η εναρμόνιση. Επίσης, η συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών δεν καταργεί τις τελωνειακές διατυπώσεις και τους τελωνειακούς ελέγχους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την καταγωγή των εμπορευμάτων και τις εισροές τους, ούτε τις απαγορεύσεις και τους περιορισμούς για τις εισαγωγές και τις εξαγωγές.

Συμβουλές προς τους ενδιαφερομένους:

Για να αντιμετωπιστούν οι συνέπειες που περιγράφονται στην παρούσα ανακοίνωση, συνιστάται ιδίως στους ενδιαφερομένους να επαληθεύουν την ανάγκη απόκτησης αδειών εξαγωγής για πολιτιστικά αγαθά που αποστέλλονται στο Ηνωμένο Βασίλειο μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

Υπενθυμίζεται επίσης στους ενδιαφερομένους ότι, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η είσοδος στην ΕΕ από το Ηνωμένο Βασίλειο παράνομα εξαχθέντων πολιτιστικών αγαθών καταγωγής Ηνωμένου Βασιλείου ή οποιασδήποτε άλλης τρίτης χώρας θα υπόκειται σε γενική απαγόρευση βάσει του δικαίου της ΕΕ.

Σημείωση:

Η παρούσα ανακοίνωση δεν αφορά

- θέματα επιστροφής πολιτιστικών αγαθών,
- τελωνειακές διαδικασίες και διατυπώσεις.

Για τις πτυχές αυτές εκπονούνται ή έχουν δημοσιευθεί άλλες ανακοινώσεις⁵.

Επιπλέον, εφιστάται η προσοχή στην γενικότερη ανακοίνωση για τις απαγορεύσεις και τους περιορισμούς, συμπεριλαμβανομένων των αδειών εισαγωγής/εξαγωγής.

A. ΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 116/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών⁶ και ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/880 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με την είσοδο και την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών⁷, δεν ισχύουν πλέον⁸ ως προς το Ηνωμένο Βασίλειο⁹. Το γεγονός αυτό έχει, ιδίως, τις ακόλουθες συνέπειες:

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_el

⁶ ΕΕ L 39 της 10.2.2009, σ. 1.

⁷ ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 1.

⁸ Υπενθυμίζεται ότι η γενική απαγόρευση που προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2019/880 εφαρμόζεται από την 28η Δεκεμβρίου 2020 [άρθρο 16 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/880].

⁹ Όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής αυτών των κανόνων στη Βόρεια Ιρλανδία, βλ. μέρος Γ της παρούσας ανακοίνωσης.

1. ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

1.1. Άδειες για εξαγωγές προς το Ηνωμένο Βασίλειο

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 116/2009, η εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι¹⁰ υπόκειται σε άδεια εξαγωγής, η οποία εκδίδεται από αρμόδια αρχή κράτους μέλους. Μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, όταν τα εν λόγω πολιτιστικά αγαθά εξάγονται από το τελωνιακό έδαφος της ΕΕ με προορισμό το Ηνωμένο Βασίλειο, τις Αγγλονορμανδικές νήσους ή τη Νήσο του Μαν, οι εξαγωγές αυτές υπόκεινται σε απαίτηση άδειας εξαγωγής.

1.2. Άδειες για εξαγωγές προς άλλες τρίτες χώρες

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 116/2009, η άδεια εξαγωγής εκδίδεται:

- από αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου βρισκόταν, κατά τρόπο νόμιμο και οριστικό, το πολιτιστικό αγαθό την 1η Ιανουαρίου 1993, ή
- μετά την ημερομηνία αυτή, από αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται είτε μετά τη νόμιμη και οριστική αποστολή από άλλο κράτος μέλος είτε μετά την εισαγωγή του από τρίτη χώρα ή την επανεισαγωγή του από τρίτη χώρα στην οποία είχε αποσταλεί νομίμως από κράτος μέλος.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 116/2009, οι άδειες εξαγωγής ισχύουν σε όλη την Ένωση.

Οι άδειες εξαγωγής που εκδίδονται από το Ηνωμένο Βασίλειο βάσει του ενωσιακού δικαίου δεν ισχύουν πλέον μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου για τις αποστολές πολιτιστικών αγαθών από κράτος μέλος της ΕΕ σε τρίτη χώρα. Σε περίπτωση που αυτό έχει ως αποτέλεσμα την επανέκδοση, από αρμόδια αρχή κράτους μέλους της ΕΕ, άδειας εξαγωγής η οποία είχε εκδοθεί προηγουμένως από την αρμόδια αρχή του Ηνωμένου Βασιλείου, η εν λόγω προηγούμενη άδεια μπορεί να ληφθεί υπόψη για την επανέκδοση.

2. ΕΙΣΟΔΟΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

Το άρθρο 3 παράγραφος 1 του κανονισμού 2019/880, το οποίο **απαγορεύει την είσοδο στην Ένωση πολιτιστικών αγαθών που εξάγονται παράνομα από τρίτη χώρα**, θα τεθεί σε εφαρμογή από την **28η Δεκεμβρίου 2020**. Μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η είσοδος στην ΕΕ από το Ηνωμένο Βασίλειο παράνομα εξαχθέντων πολιτιστικών αγαθών καταγωγής Ηνωμένου Βασιλείου ή οποιαδήποτε άλλης τρίτης χώρας θα υπόκειται στην εν λόγω γενική απαγόρευση.

¹⁰ Για παράδειγμα, επίπλων ηλικίας άνω των 50 ετών ή βιβλίων ηλικίας άνω των 100 ετών και αξίας άνω των 50 000 EUR, τυπωμένων χαρτών ηλικίας άνω των 200 ετών και αξίας άνω των 15 000 EUR· βλ. παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 116/2009.

Σε πιο μακροπρόθεσμη βάση¹¹, για την εισαγωγή στην ΕΕ από το Ηνωμένο Βασίλειο πολιτιστικών αγαθών που δημιουργήθηκαν ή ανακαλύφθηκαν στη χώρα αυτή ή σε οποιαδήποτε άλλη τρίτη χώρα θα απαιτείται **άδεια εισαγωγής** για τα εμπορεύματα που απαριθμούνται στο μέρος Β του παραρτήματος (άρθρο 4 του κανονισμού 2019/880) και, για τα εμπορεύματα που απαριθμούνται στο μέρος Γ του παραρτήματος, η υποβολή **δήλωσης εισαγωγέα** στα τελωνεία της ΕΕ (άρθρο 5 του κανονισμού 2019/880).

Β. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗΣ

Το άρθρο 47 παράγραφος 1 της συμφωνίας αποχώρησης προβλέπει ότι, υπό τους όρους που προβλέπονται σε αυτήν, οι διακινήσεις εμπορευμάτων που βρίσκονται σε εξέλιξη κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου αντιμετωπίζονται ως ενδοενοσιακές διακινήσεις όσον αφορά τις απαιτήσεις αδειών εισαγωγής και εξαγωγής που καθορίζονται στο δίκαιο της ΕΕ.

Για παράδειγμα:

Ένα πολιτιστικό αγαθό, του οποίου η διακίνηση βρίσκεται σε εξέλιξη μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου μπορεί ακόμη να εισέλθει στην ΕΕ ή στο Ηνωμένο Βασίλειο σαν να επρόκειτο για διακίνηση μεταξύ δύο κρατών μελών (δηλαδή δεν απαιτείται άδεια).

¹¹ Μετά τη δημιουργία του κεντρικού ηλεκτρονικού συστήματος που αναφέρεται στο άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/880 και το αργότερο έως τις 28 Ιουνίου 2025, το άρθρο 16 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2019/880.

Γ. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΙΡΛΑΝΔΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου ισχύει το πρωτόκολλο για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία¹². Το πρωτόκολλο για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία υπόκειται στην περιοδική συγκατάθεση της Συνέλευσης της Βόρειας Ιρλανδίας, ενώ η αρχική περίοδος εφαρμογής του εκτείνεται στα 4 έτη μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου¹³.

Το πρωτόκολλο για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία καθιστά ορισμένες διατάξεις του δικαίου της ΕΕ εφαρμοστέες επίσης ως προς το Ηνωμένο Βασίλειο και εντός αυτού σε σχέση με τη Βόρεια Ιρλανδία. Στο πρωτόκολλο για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία, η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο συμφώνησαν επίσης ότι, στον βαθμό που οι κανόνες της ΕΕ ισχύουν ως προς το Ηνωμένο Βασίλειο και εντός αυτού σε σχέση με τη Βόρεια Ιρλανδία, η Βόρεια Ιρλανδία αντιμετωπίζεται σαν να ήταν κράτος μέλος¹⁴.

Το πρωτόκολλο για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία προβλέπει ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 116/2009 και ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/880 εφαρμόζονται ως προς το Ηνωμένο Βασίλειο και εντός αυτού σε σχέση με τη Βόρεια Ιρλανδία¹⁵. Αυτό σημαίνει ότι οι αναφορές στην ΕΕ στα μέρη Α και Β της παρούσας ανακοίνωσης πρέπει να θεωρείται ότι συμπεριλαμβάνουν τη Βόρεια Ιρλανδία, ενώ οι αναφορές στο Ηνωμένο Βασίλειο πρέπει να θεωρείται ότι αφορούν μόνο τη Μεγάλη Βρετανία. Ειδικότερα, αυτό σημαίνει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Η διακίνηση πολιτιστικών αγαθών από την ΕΕ στη Βόρεια Ιρλανδία δεν αποτελεί εξαγωγή για τους σκοπούς του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 116/2009.
- Η διακίνηση πολιτιστικών αγαθών από τη Βόρεια Ιρλανδία σε τρίτη χώρα ή στη Μεγάλη Βρετανία αποτελεί εξαγωγή για τους σκοπούς του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 116/2009¹⁶.
- Η διακίνηση πολιτιστικών αγαθών από τη Βόρεια Ιρλανδία στην ΕΕ δεν αποτελεί εισαγωγή για τους σκοπούς του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2019/880.
- Η διακίνηση πολιτιστικών αγαθών από τρίτη χώρα ή από τη Μεγάλη Βρετανία στη Βόρεια Ιρλανδία αποτελεί εισαγωγή για τους σκοπούς του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2019/880. Ως εκ τούτου, η **εισαγωγή** στη Βόρεια Ιρλανδία πολιτιστικών αγαθών που έχουν εξαχθεί παράνομα από τρίτη χώρα, συμπεριλαμβανομένης της

¹² Άρθρο 185 της συμφωνίας αποχώρησης.

¹³ Άρθρο 18 του πρωτοκόλλου για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία.

¹⁴ Άρθρο 7 παράγραφος 1 της συμφωνίας αποχώρησης, σε συνδυασμό με το άρθρο 13 παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία.

¹⁵ Άρθρο 5 παράγραφος 4 του πρωτοκόλλου για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία και τμήμα 47 του παραρτήματος 2 του εν λόγω πρωτοκόλλου. Ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/880 προστέθηκε στο εν λόγω παράρτημα με την απόφαση αριθ. 3/2020 της μεικτής επιτροπής της 17ης Δεκεμβρίου 2020.

¹⁶ Η υποχρέωση σε σχέση με τις εξαγωγές που αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 116/2009 προβλέπεται από τις διεθνείς υποχρεώσεις της Ένωσης (σύμβαση της UNESCO του 1970 σχετικά με τα μέτρα για την απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης κυριότητας των πολιτιστικών αγαθών), βλ. άρθρο 6 παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία.

αποστολής τους από τη Μεγάλη Βρετανία, θα απαγορευτεί μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου¹⁷.

- Από τη στιγμή που θα τεθεί σε λειτουργία το κεντρικό ηλεκτρονικό σύστημα για την εισαγωγή πολιτιστικών αγαθών (σύστημα ICG) που προβλέπεται στα άρθρα 8 και 9 του κανονισμού 2019/880 και, το αργότερο έως τις 28 Ιουνίου 2025:
 - οι φορείς θα πρέπει να υποβάλουν αίτηση στην αρμόδια αρχή της Βόρειας Ιρλανδίας για άδειες εισαγωγής πολιτιστικών αγαθών, των κατηγοριών που απαριθμούνται στο τμήμα Β του παραρτήματος του κανονισμού, τα οποία πρόκειται να εισαχθούν εκεί από τρίτη χώρα ή να αποσταλούν εκεί από τη Μεγάλη Βρετανία·
 - οι φορείς θα πρέπει να υποβάλουν δηλώσεις εισαγωγέα στα τελωνεία της Βόρειας Ιρλανδίας για πολιτιστικά αγαθά που υπάγονται στις κατηγορίες που απαριθμούνται στο τμήμα Γ του παραρτήματος του κανονισμού, τα οποία πρόκειται να εισαχθούν στη Βόρεια Ιρλανδία από τρίτη χώρα ή να αποσταλούν εκεί από τη Μεγάλη Βρετανία.

Ωστόσο, το πρωτόκολλο για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία αποκλείει τη δυνατότητα του Ηνωμένου Βασιλείου όσον αφορά τη Βόρεια Ιρλανδία:

- να συμμετέχει στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και στη διαδικασία διαμόρφωσης αποφάσεων της Ένωσης¹⁸ και
- να επικαλείται την αμοιβαία αναγνώριση των αδειών εξαγωγής που εκδίδονται από το Ηνωμένο Βασίλειο σε σχέση με τη Βόρεια Ιρλανδία¹⁹.

Ειδικότερα, αυτό σημαίνει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- άδεια εξαγωγής που έχει εκδοθεί από το Ηνωμένο Βασίλειο σε σχέση με τη Βόρεια Ιρλανδία δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αποστολές από την ΕΕ σε τρίτη χώρα.
- Όταν τεθεί σε λειτουργία το σύστημα ICG και εκδίδονται από το Ηνωμένο Βασίλειο άδειες εισαγωγής για τη Βόρεια Ιρλανδία, οι εν λόγω άδειες δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για εισαγωγές από τρίτη χώρα στην ΕΕ.

Στον ιστότοπο της Επιτροπής σχετικά με τους κανόνες της ΕΕ για την εισαγωγή και την εξαγωγή πολιτιστικών αγαθών (https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/customs-controls/cultural-goods-en) διατίθενται γενικές πληροφορίες. Οι σελίδες αυτές θα επικαιροποιούνται με περαιτέρω πληροφορίες, εφόσον είναι αναγκαίο.

¹⁷ Η απαγόρευση αυτή δεν συνεπάγεται συστηματικούς ελέγχους, αλλά, εάν π.χ. οι αρχές της Βόρειας Ιρλανδίας λάβουν πληροφορίες σχετικά με ύποπτες αποστολές ή κατά τη διάρκεια τυχαίων ελέγχων εντοπίσουν αποστολή παράνομων πολιτιστικών αγαθών, πρέπει να τη σταματήσουν και να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα.

¹⁸ Όταν απαιτείται ανταλλαγή πληροφοριών ή αμοιβαία διαβούλευση, αυτή θα πραγματοποιείται στο πλαίσιο της μεικτής συμβουλευτικής ομάδας εργασίας που συγκροτήθηκε με το άρθρο 15 του πρωτοκόλλου για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία.

¹⁹ Άρθρο 7 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο του πρωτοκόλλου για τις Ιρλανδία / Βόρεια Ιρλανδία.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης